

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยโดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) โดยผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้หลักการของการวิจัยตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart เป็นกระบวนการในการศึกษาประกอบไปด้วยการปฏิบัติ 4 ขั้นตอน คือ 1) การวางแผน 2) การปฏิบัติการ 3) การสังเกตการณ์ และ 4) การสะท้อนกลับ (องอาจ นัยพัฒน์. 2551 : 301 – 303) ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. กลุ่มเป้าหมาย
3. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผลการวิจัย
6. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย 1 คน ครูหัวหน้ากลุ่มสาระ 8 คน หัวหน้างานห้องสมุด 1 คน
2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 27 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการ 1 คน ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 คน ครูผู้สอนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวม 8 คน ครูเจ้าหน้าที่ห้องสมุด 1 คน ตัวแทนนักเรียน ห้องเรียนละ 1 คน รวม 15 คน
3. กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนาการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม ปีการศึกษา 2556 จำนวน 376 คน

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งรายละเอียดของการดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน (Planning) ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องที่บ่งบอกถึงสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งได้แก่ รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบ 2 (2552) โรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

1.2 การสัมภาษณ์เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ผู้บริหาร ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างทำการสัมภาษณ์ ระหว่างวันที่ 1-5 ตุลาคม พ.ศ. 2556

1.3 ประชุมร่วมกันเพื่อวางแผนแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยกำหนดแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ คือ 1) ศึกษาดูงานนอกสถานที่ 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และ 4) การนิเทศภายใน

ขั้นที่ 2 ขั้นการปฏิบัติ (Action)

การปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดังนี้

2.1 การพัฒนาบุคลากรเพื่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม โดยการศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างที่โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประจำอำเภอเรณูนคร ที่มีระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาดูงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคมต่อไป กำหนดการศึกษาดูงาน ในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วิทยากรโดย นายไพรัตน์ มนต์วิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อันเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและความมุ่งมั่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ กำหนดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 ระยะเวลาการอบรมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน ณ ห้องประชุมศิลาโสภณ โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

2.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นการนำความรู้และประสบการณ์ทั้งจากการศึกษาดูงานจากโรงเรียนตัวอย่างและการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ให้สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กำหนดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2556 ถึง วันที่ 17 มกราคม 2556 และวงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2557 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2557

2.4 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ เป็นการนิเทศเพื่อให้คำแนะนำแก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม จุดประสงค์ของการนิเทศเพื่อนำผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้

ที่ตนเองรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น กำหนดการนิเทศ วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2557 ถึง 30 มกราคม 2557 และวงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 3-28 กุมภาพันธ์ 2557 เป็นการนิเทศเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการจัดแหล่งเรียนรู้

ขั้นที่ 3 ขั้นการสังเกตการณ์ (Observation)

3.1 การศึกษาดูงานนอกสถานที่จากโรงเรียนตัวอย่าง ทั้งนี้ที่ประชุมมีมติให้ศึกษาดูงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้จากโรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ประจำอำเภอเรณูนคร ที่มีระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาดูงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคมต่อไป กำหนดการศึกษาดูงาน ในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2556 แล้วสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมศึกษาดูงาน

3.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วิทยากรโดย นายไพรัตน์ มนต์วิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ แก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อันเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและความมุ่งมั่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ กำหนดการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2556 ระยะเวลาการประชุมเชิงปฏิบัติการ 1 วัน ณ ห้องประชุมศิลาโสภณ โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 แล้วสังเกตพฤติกรรมของผู้ร่วมประชุม โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมอันพึงประสงค์ของผู้ร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

3.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นการนำความรู้และประสบการณ์ทั้งจากการศึกษาดูงานจากโรงเรียนตัวอย่างและการประชุมเชิงปฏิบัติการ มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง เป็นผู้ดำเนินการ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ให้สามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด กำหนดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 2 ธันวาคม 2556 ถึง วันที่ 17 มกราคม 2557 และวงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 3

กุมภาพันธ์ 2557 ถึง 28 กุมภาพันธ์ 2557 แล้วสังเกตการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของครูผู้รับผิดชอบ

3.4 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ผลงานที่ดีกว่าให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ เป็นการนิเทศเพื่อให้คำแนะนำแก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านข้าพพิทยาคม จุดประสงค์ของการนิเทศเพื่อนำผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น กำหนดการนิเทศ วงรอบที่ 1 ตั้งแต่วันที่ 20 มกราคม 2557 ถึง 30 มกราคม 2557 และวงรอบที่ 2 ตั้งแต่วันที่ 3 มีนาคม 2557 ถึง 11 มีนาคม 2557 เป็นการนิเทศเพื่อตรวจสอบและให้คำแนะนำในการจัดแหล่งเรียนรู้

ขั้นที่ 4 ขั้นการสะท้อนกลับ (Reflection)

4.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งได้แก่ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ข้อมูลจากการสังเกต ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจและข้อมูลจากการนิเทศ เพื่อนำมาประมวลผลในภาพรวม

4.2 สรุปผลการดำเนินงาน โดยวิเคราะห์ข้อมูล ในส่วนที่อยู่ในระดับดี ให้ดำเนินการต่อไป ในส่วนที่ไม่ดีหรือยังไม่พึงพอใจ ให้พิจารณานำมาแก้ไขอีกครั้ง ตามขั้นตอนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในวงรอบที่ 2 ต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

1.1 ด้านสภาพแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนจัดบรรยากาศส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการ มีคอมพิวเตอร์สืบค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ กำหนดตารางส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ครูผู้รับผิดชอบบางห้องให้บริการไม่ค่อยประทับใจผู้เข้าใช้บริการ

1.2 ด้านปัญหา ครูผู้รับผิดชอบไม่มีความรู้และทักษะนำมาพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบไม่ค่อยได้รับการอบรมให้ความรู้และทักษะนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนไม่มีการนิเทศภายในนำมาปรับปรุงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 สรุปได้ ดังนี้

2.1 การศึกษาดูงานนอกสถานที่จากโรงเรียนตัวอย่าง โดยไปศึกษาดูงานที่โรงเรียนเรณูนครวิทยานุกูล อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม มีระบบบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เพื่อให้ความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ แก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้อันเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและความมุ่งมั่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ

2.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางวิชาการ 9 ห้อง ได้แก่ ห้องสมุด ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องภาษาไทย ห้องคณิตศาสตร์ ห้องภาษาต่างประเทศ ห้องศิลปะ ห้องสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และห้องสุขศึกษาและพลศึกษา

2.4 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3.1 ความรู้ ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีการให้ความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาในการประชุม ตระหนักเห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบให้เอื้อต่อการให้บริการ โดยสังเกตจากพฤติกรรมของผู้ร่วมวิจัยในการประชุม ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ในการประเมินความพึงพอใจของผู้ร่วมวิจัยในกิจกรรมประกอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก แสดงว่าผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นกว่าเดิม

3.2 การให้บริการแหล่งเรียนรู้ 9 แหล่งเรียนรู้ จากการสอบถามความคิดเห็นต่อการให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ก่อนการส่งเสริม พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่เมื่อสอบถามความคิดเห็นต่อการให้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 หลังการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ยังมีความคิดเห็นต่อการให้บริการจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ที่ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง 3 แหล่งเรียนรู้ คือ ภาษาไทย ห้องสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมและห้องสุขศึกษาและพลศึกษา ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงมีมติให้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางในการพัฒนา คือ การมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้นๆ ทำให้มีความคิดเห็นการให้บริการเพิ่มมากขึ้นจากวงรอบที่ 1

อภิปรายผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ซึ่งได้นำกระบวนการวิจัยมาใช้ในโรงเรียน ปรากฏว่าได้มีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องหลายๆ ฝ่าย คือ ผู้วิจัย และคณะครู ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนทำให้การวิจัยดำเนินไปด้วยดี มีการพัฒนาในส่วนที่บกพร่อง ได้พบจุดที่ควรพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ซึ่งนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. สภาพ ปัญหาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านชำพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นรายด้านดังนี้

สภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า โรงเรียนจัดบรรยากาศส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเข้ารับบริการ โรงเรียนมีคอมพิวเตอร์สืบค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ กำหนดตารางพัฒนาแหล่งเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ครูผู้รับผิดชอบบางห้องให้บริการไม่ค่อยประทับใจผู้เข้าใช้บริการ และโรงเรียนขาดการประชาสัมพันธ์ชวนเชิญส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร สิทธิธินชัย (2552 : 193-200) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอุมหม่าประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า สภาพและปัญหาในการดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อุมหม่าประชาสรรค์ สภาพปัจจุบัน พบว่า โรงเรียนได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในการจัดแหล่งเรียนรู้ มีนโยบาย แผนการดำเนินงาน และโครงการในการจัดแหล่งเรียนรู้ ปัญหา ที่พบขาดการนิเทศและติดตามการจัดแหล่งเรียนรู้ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งบประมาณที่จัดสรรให้กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ในโรงเรียนยังน้อย ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ บุคลากรที่รับผิดชอบมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการให้บริการ ยังขาดการสนับสนุนเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ตามงานที่รับผิดชอบ แหล่งเรียนรู้ในภาพรวมมีสภาพแวดล้อมสะอาดและปลอดภัย ในการศึกษาหาความรู้ ปัญหาที่พบ ยังมีห้องโสตทัศนศึกษาเป็นสถานที่ที่ยังไม่เหมาะสมในการฝึกปฏิบัติ

ปัญหา พบว่า ครูผู้รับผิดชอบไม่มีความรู้และทักษะนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบไม่ค่อยได้รับการอบรมให้ความรู้และทักษะนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอและ โรงเรียนไม่มีการนิเทศภายในนำมาปรับปรุงส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่วนความต้องการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการ ดังนี้ ให้ครูผู้รับผิดชอบมีความรู้และทักษะนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูผู้รับผิดชอบได้รับการอบรมให้ความรู้และทักษะนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ให้ครูผู้รับผิดชอบพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนสม่ำเสมอ และให้โรงเรียนมีการนิเทศภายในนำมาปรับปรุงส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษมสันต์ ศรีคำแซง (2553 : 139 - 143) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโรงเรียนบ้านโคกก่องสหมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าปัญหา

เกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโคกก่อง สหมิตรวิทยาคาร มีการวางแผนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนแต่ไม่ครอบคลุม ทั้งระบบการปฏิบัติ ไม่เป็นไปตามแผน ขาดการนิเทศติดตามผลอย่างจริงจัง การบริหารและการจัดการการใช้แหล่งเรียนรู้ยังขาดประสิทธิภาพ การใช้แหล่งเรียนรู้ไม่เต็มศักยภาพใช้ประโยชน์ไม่ตรงตามความต้องการ การให้บริการสำหรับครูและนักเรียนส่วนใหญ่ยังมีน้อยขาดความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ขาดกิจกรรมที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนยังใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่น้อย นักเรียนยังมีพฤติกรรมการใช้แหล่งเรียนรู้น้อย งบประมาณในการสนับสนุนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ไม่เพียงพอ ระดับปัญหาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาระดับปัญหาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย พบว่า การบริหารจัดการด้านอาคารสถานที่ ด้านการสนับสนุนส่งเสริมการจัดการเรียนจากแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านบุคลากรและการให้บริการ และด้านงบประมาณ วัสดุครุภัณฑ์ ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยมีแนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 4 แนวทาง คือ

2.1 การศึกษาดูงานนอกสถานที่เพื่อนำความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาดูงานมาประยุกต์และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางศศิ ราชมณี (2553 : 114 – 118) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3 พบว่าวิธีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน ผู้วิจัยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การศึกษาดูงาน การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งเงินทุนภายนอก การสร้างทีมงานโดยให้มีกิจกรรมย่อย คือ การให้ความรู้ การมอบหมายงาน การนิเทศติดตามเพื่อพัฒนาปรับปรุง ผลการพัฒนาทั้งสองวงรอบ พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และสร้างทีมงาน จัดทำจุดความรู้ทั้ง 4 จุดการเรียนรู้ได้แต่ยังไม่สมบูรณ์ โดยมีประเด็นที่ต้องพัฒนา ได้แก่ จุดขึ้นชมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องกำจัดหอยเชอร์รี่ก่อนปักดำ และจุดปรับภูมิทัศน์กำจัดขยะต้องดำเนินการให้ต่อเนื่องและสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นกับนักเรียนเกี่ยวกับการดูแลรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาจนประสบผลสำเร็จ

2.2 การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้และสร้างความตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์รวมทั้งการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพแก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ อันเป็นการกระตุ้นให้เห็นความสำคัญและความมุ่งมั่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และการนำแหล่งเรียนรู้ไปใช้ในการประกอบการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัญลักษณ์ ศรีสร้อย (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า

1) สภาพของการใช้แหล่งเรียนรู้ โรงเรียนจัดบรรยากาศส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ไม่เอื้อต่อการเข้าบริการ มีคอมพิวเตอร์สำหรับสืบค้นหาความรู้จากอินเทอร์เน็ตไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ครูผู้รับผิดชอบ กำหนดตารางส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนค่อนข้างน้อย ครูผู้รับผิดชอบบางห้องให้บริการไม่ค่อยประทับใจผู้เข้าใช้บริการ และขาดการประชาสัมพันธ์เชิญชวนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2) ปัญหาครูผู้รับผิดชอบไม่มีความรู้และทักษะนำมาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบไม่คอยได้รับการอบรมให้มีความรู้และทักษะนำมาส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้โรงเรียนไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่สม่ำเสมอ โรงเรียนไม่มีการนิเทศภายในนำมาปรับปรุงส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 2. แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง จากการประชุมวางแผนของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ที่ประชุมมีมติให้กำหนดแนวในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง ด้วยแนวทางต่างๆ ดังนี้ 1) การศึกษาดูงานนอกสถานที่จากโรงเรียนตัวอย่าง 2) การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ 3) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) การนิเทศภายใน 3. ผลการติดตามประเมินผลการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ตามโครงการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านคำแหง ปรากฏดังนี้

1) ความรู้ความเข้าใจในการจัดแหล่งเรียนรู้ จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้วิจัยมีการให้ความร่วมมือ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เข้าใจเนื้อหาในการประชุม ตระหนักเห็นความสำคัญในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบให้เอื้อต่อการให้บริการ 2) การให้บริการแหล่งเรียนรู้ 8 แหล่งเรียนรู้ จากการสอบถามความคิดเห็นต่อการให้บริการจากแหล่งเรียนรู้โรงเรียนบ้านคำแหง ก่อนการส่งเสริม พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับน้อย หลังการ

ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ พบว่า ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก และมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง 3 แหล่งเรียนรู้ คือ สวนสมุนไพรมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ แหล่งสาธิตการเกษตรและเรือนเพาะชำผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจึงมีมติให้ดำเนินการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ในวงรอบที่ 2 โดยใช้แนวทางในการพัฒนา คือ การมอบหมายให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า นักเรียนได้มีส่วนร่วมและเห็นความสำคัญของแหล่งเรียนรู้นั้นๆ ทำให้มีความคิดเห็นการให้บริการจากแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นจากวงรอบที่ 1

2.3 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เป็นการนำความรู้และประสบการณ์ทั้งจากการศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่างและประชุมเชิงปฏิบัติการ มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยครูผู้รับผิดชอบ เป็นผู้ดำเนินการเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ให้สามารถไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด มีกำหนด การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านเขาพิทยาคมอย่างชัดเจน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นางศศิธร ราชมณี (2553 : 114 – 118) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านจวน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศกสกร เขต 3 พบว่า ผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาดูงาน การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งเงินทุนภายนอก และการสร้างทีมงานได้ส่งผลให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความเข้าใจสามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการทำงานเป็นทีม ทำให้ผู้ร่วมวิจัย นักเรียนและชุมชน มีระดับความพึงพอใจการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ตลอดจนได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่ร่วมกันพัฒนาขึ้น จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้และเป็นที่ยอมรับจากผู้มาเยี่ยมชม และยังสอดคล้องกับ งานวิจัยของ Brayboy – Locklear (2003 : 1158 – A) ได้ศึกษาอิทธิพลของแรงจูงใจของสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีผลต่อการปรับปรุงผลการเรียนของนักเรียนเชื้อสายอเมริกันดั้งเดิม จากโรงเรียนในรัฐแคลิฟอร์เนีย โดยยึดกรอบความคิดจาก Resilicncy Theory ของ Henderson และ Milstien เนื่องจากนักเรียนกลุ่มดังกล่าวมีผลการเรียนต่ำกว่านักเรียนกลุ่มอื่น โดยเลือกศึกษานักเรียนทั้ง 2 กลุ่ม จำนวน 50 คน จาก 3 โรงเรียน การเก็บข้อมูลใช้แบบทดสอบวัดความสามารถคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ และแบบวัดแรงจูงใจสำหรับการเรียนให้ดีที่สุดและใช้การสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้คะแนนผ่านเกณฑ์คะแนนแรงจูงใจในการเรียนให้ดีที่สุด แตกต่างกันและจากการสัมภาษณ์ก็ได้ผลอย่างเดียวกัน ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้ดีที่สุด แตกต่างกันและจากการสัมภาษณ์ก็ได้ผลอย่างเดียวกัน ดังนั้นการจัด

สภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้มีความเอื้ออาทรและมีการสื่อสาร ความคาดหวังที่ดีต่อ นักเรียนเชื้อสายอเมริกาตั้งเดิมจะมีเพิ่มให้นักเรียนมีโอกาสกลับตัวเรียนให้ดีขึ้น

2.4 การนิเทศภายใน เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันของผู้บริหารและครู ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ เพื่อพัฒนางานในหน้าที่ที่รับผิดชอบเป็นการรวมพลังกันเพื่อสร้างสรรค์ ผลงานที่ดีกว่าให้แต่ละคนปฏิบัติงานในลักษณะต่างคนต่างทำ เป็นการนิเทศเพื่อให้คำแนะนำ แก่ครูผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ ผู้นิเทศ คือ ผู้บริหารโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม จุดประสงค์ ของการนิเทศเพื่อนำผลการนิเทศไปพัฒนาปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบให้ดีขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกษมสันต์ ศรีคำแสง (2553 : 139 – 143) ศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพโรงเรียน บ้านโคกก่อองสหมิตรวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่า กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ ได้แก่ การศึกษางานสถานศึกษาต้นแบบ ประชุมวางแผนสรุป แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ดำเนินงานปรับปรุง พัฒนาตามกิจกรรมโครงการที่กำหนดไว้ตามแผน และการนิเทศติดตามประเมินผล

3. ผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านโคกก่อองสหมิตรวิทยาคาร พบว่า 1) สภาพ การจัดแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนด้านวิชาการและส่งเสริมวิชาการตามความคิดเห็นของครู นักเรียนสูงขึ้น 2) ระดับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ครู นักเรียนมีความคิดเห็น เกี่ยวกับระดับความสำเร็จของการดำเนินงานในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนโดยภาพ รวมอยู่ในระดับมาก 3) ครู นักเรียนมีความพึงพอใจต่อความสำเร็จ ของการดำเนินงาน ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการดำเนินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนก่อให้เกิดการพัฒนาตามจัดมุ่งหมายและประสบผลสำเร็จ ในการดำเนินการหลายด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการ มีการกำหนดแผนในการพัฒนา อย่างเป็นระบบมากขึ้น ด้านบุคลากรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการพัฒนา และใช้แหล่งเรียนรู้ที่มีในโรงเรียนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียน มีความสนใจในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่มีอย่างหลากหลาย ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

3. ผลการติดตามและประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

บ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า หลังจากผู้ร่วมวิจัย ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ปรากฏว่า ผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้จากการศึกษาดูงานโรงเรียนตัวอย่าง การประชุมเชิงปฏิบัติการ และผลจากการนิเทศติดตาม พบว่า ผู้ร่วมวิจัยได้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก และผลจากการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนและครูผู้ให้ข้อมูลจากการใช้บริการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนผลการประเมินความพึงพอใจของครูผู้ร่วมวิจัย ในกิจกรรมประกอบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนบ้านข้าพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นและผู้ร่วมวิจัย มีแนวทางการพัฒนา ผลจากการนิเทศภายใน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของทศพร ลิทธิธินชัย (2552 : 193-200) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พัฒนาการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ในโรงเรียนอ้อมเหมาประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนม เขต 1 พบว่าแนวทางการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ประกอบด้วย ผลที่ได้จากการอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และการประชุมวางแผนปฏิบัติการพัฒนานำมาเป็นแนวทางในการดำเนินโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ผลการพัฒนากิจการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 1. การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ทั้งสภาพแวดล้อม จำนวนทรัพยากรและคณะกรรมการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก 2. สถิติการเข้าใช้บริการแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น 3. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ผลจากการดำเนินงานตามขั้นตอนต่างๆ ทำให้คณะครูในโรงเรียนได้รู้จัก และเข้าใจกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนำไปสู่การดำเนินการบริหารจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ตามความต้องการ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด จนก่อให้เกิดคุณลักษณะการเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ผู้บริหารสนับสนุนและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- 1.2 ครูผู้สอนควรมีความตระหนักและเห็นความสำคัญต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้แหล่งเรียนรู้ได้อย่างคุ้มค่า
- 1.3 การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรม
- 1.4 โรงเรียนสามารถนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านอาคารสถานที่ การทำวิจัยเชิงปฏิบัติการด้านอาคารสถานที่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการจัดบรรยากาศในห้องเรียน เป็นต้น
- 1.5 ครูควรมีความตระหนักต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้กับนักเรียนและจัดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมนิสัยรักความสะอาด กิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบในห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ กิจกรรม 5 ส กิจกรรมปรับภูมิทัศน์ในโรงเรียนให้ร่มรื่น น่าอยู่และน่าเรียน และกิจกรรมเวรประจำวัน เพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านต่างๆ ดีขึ้น
- 1.6 โรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือบุคลากรในการปฏิบัติงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

- 2.1 ควรใช้กิจกรรมที่หลากหลายนอกเหนือจากการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียน การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
- 2.2 ควรจัดให้มีห้องเรียนตัวอย่าง/ห้องเรียนคุณภาพในโรงเรียนอย่างน้อย 1 ห้องเรียน
- 2.3 ควรมีการจัดทำวิจัยเฉพาะด้านเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างยั่งยืน เช่น การวิจัยแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ครูผู้สอนในโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการพัฒนาความสามารถการใช้แหล่งเรียนรู้ครูผู้สอนในโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งนอกและในโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อประเมินความพึงพอใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2.4 ควรมีการจัดทำวิจัยแบบมีส่วนร่วม ในทุกโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและมีการพัฒนางานที่ตนเองรับผิดชอบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี